

Dashboard Energietransitie 2023

Voor u ligt het dashboard energietransitie over 2023. Hiermee krijgt u een inzicht in waar we tot nu toe staan. Omdat het dashboard voor het einde van het jaar is opgemaakt, zijn sommige cijfers genoteerd voordat het jaar daadwerkelijk voorbij is. Hierbij gaat het vooral om landelijke cijfers, maar ook bijvoorbeeld om het aantal toegekende subsidies vanuit het Hilversums Isolatie Programma (HIP).

Het dashboard ziet er hetzelfde uit als vorig jaar. Wel zijn er nieuwe projecten gestart en oude projecten gestopt of bijgesteld. Hierdoor fluctueren de doelen en resultaten soms. Gedurende de rapportage zal benoemd worden waar belangrijke mutaties hebben plaats gevonden ten opzichte van vorig jaar.

De resultaten uit 2023 laten zien dat de aanjagende rol zoals aangekondigd in het jaarplan van 2023 zijn ingevuld; de versnelling komt op stoom. Enkele highlights uit deze monitor 2023 zijn:

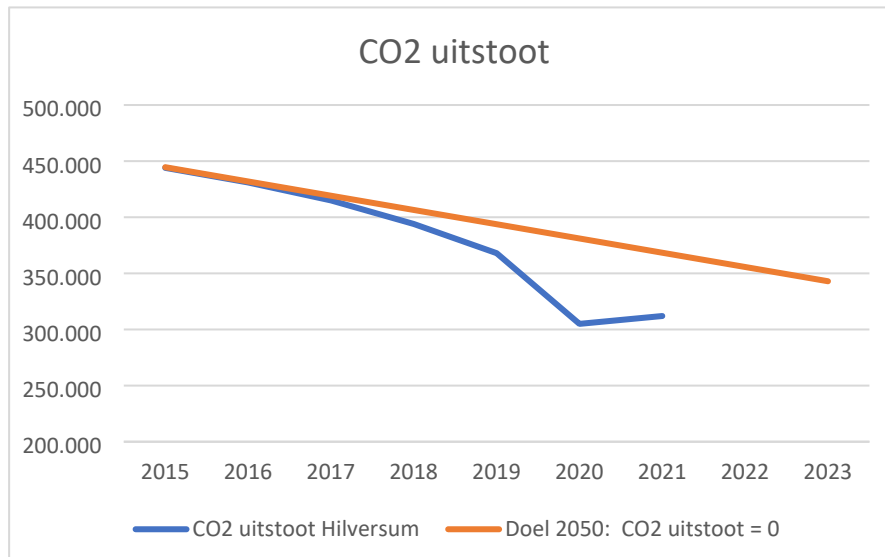
- Het project energiearmoede is gestart. Ruim 1000 mensen met energiearmoede zijn naar hoge tevredenheid geholpen. Zij hebben advies gehad, maar ook zijn er energiebesparende middelen in de woningen aangebracht. Over de tussenresultaten en voortgang van dit project ontvangt u nog een aparte collegebrief.
- Binnen de RES is ruim 3 GWH aan Zonneopwek gerealiseerd op grote daken door inspanningen van de Hilversumse ondernemers.
- Het percentage zonnepanelen op woningen is in 2022 met 4% toegenomen.
- Het aandeel woningen met een A of B label blijft stijgen, terwijl het aandeel woningen met een C, D of E label afneemt. Het aandeel F en G woningen blijft nagenoeg hetzelfde.
- In 2022 zien we voor het eerst dat het absoluut aantal woningen op het aardgas daalt; ongeveer 430 woningen zijn niet meer aangesloten op het aardgas. Er is gecorrigeerd voor het stijgende woningaantal.
- De communicatiecampagnes, het Hilversums Isolatieprogramma en de wijkaanpak hebben ertoe geleid dat het aantal paginabezoeken van het gemeentelijk energieloket met 29% is toegenomen en aantal unieke bezoekers met 23% is toegenomen. Dit zijn alleen nog maar de cijfers tot en met Q3 van 2023.

1. Energie besparen

Algemeen

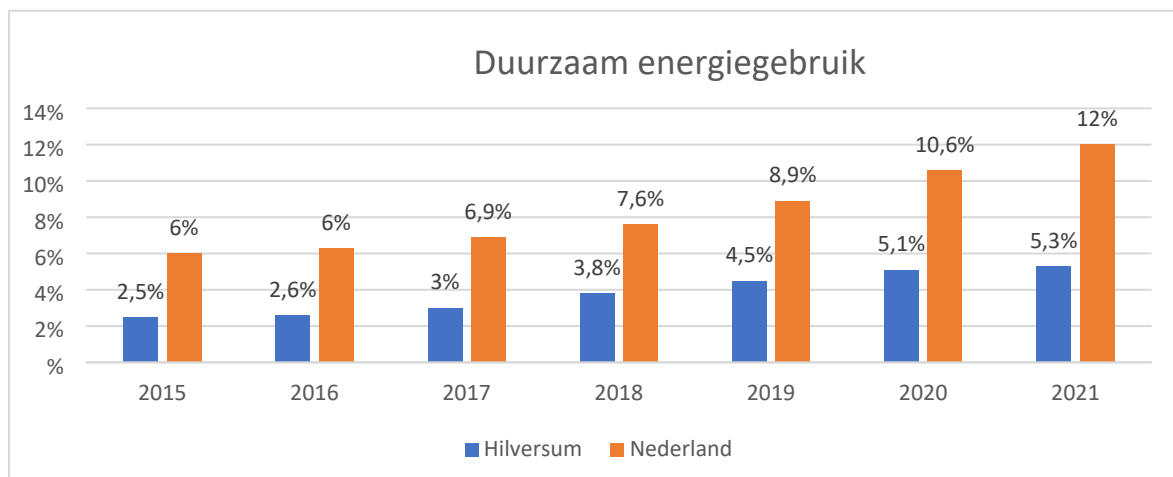
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal woningen Hilversum	41.122	41.637	41.941	42.323	42.676	42.979	43.398	43.620
Totaal energieverbruik (TJ)	5580	5622	5534	5499	4859	4922	n.n.b.	n.n.b.

Tabel 1: energieverbruik woningen



Grafiek 1: CO2 uitstoot in Hilversum

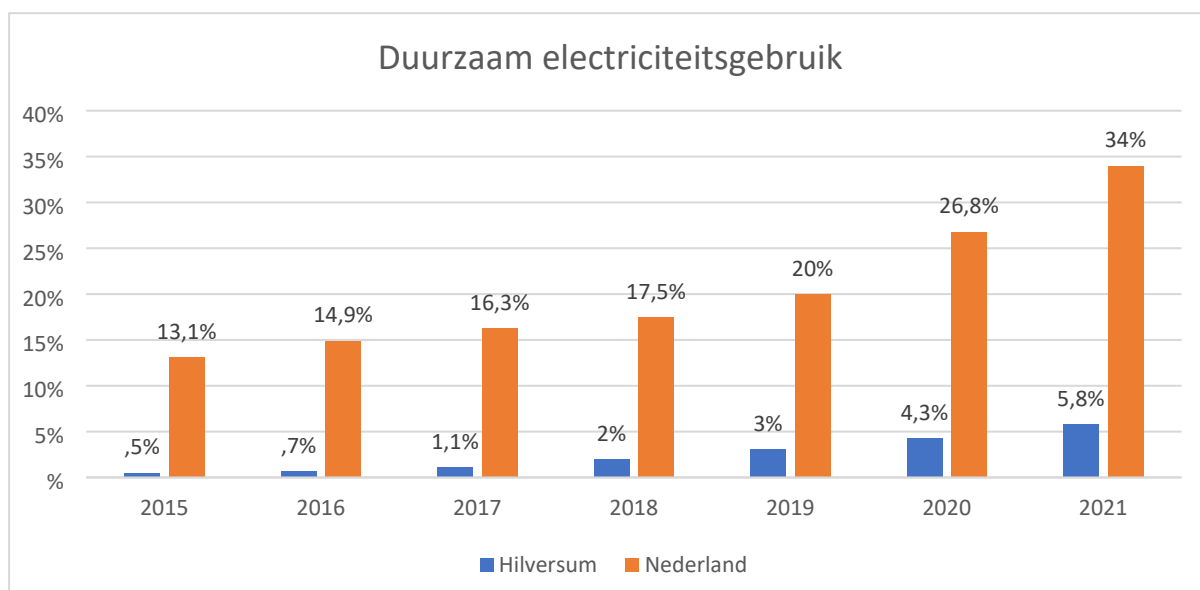
In 2020 was door toedoen van de covid-19 maatregelen een sterke daling in de CO2 uitstoot te zien. In 2021 waren deze maatregelen nog deels van kracht, terwijl op sommige momenten ook het normale leven weer doorging. Hierdoor is de CO2 uitstoot in 2021 weer iets gestegen ten opzichte van 2020. Toch blijft Hilversum nog op koers om in 2050 geen CO2 meer uit te stoten.



Grafiek 2: Duurzaam energiegebruik

Energie = elektriciteit + aardgas + brandstoffen (benzine, diesel, lpg, olie).

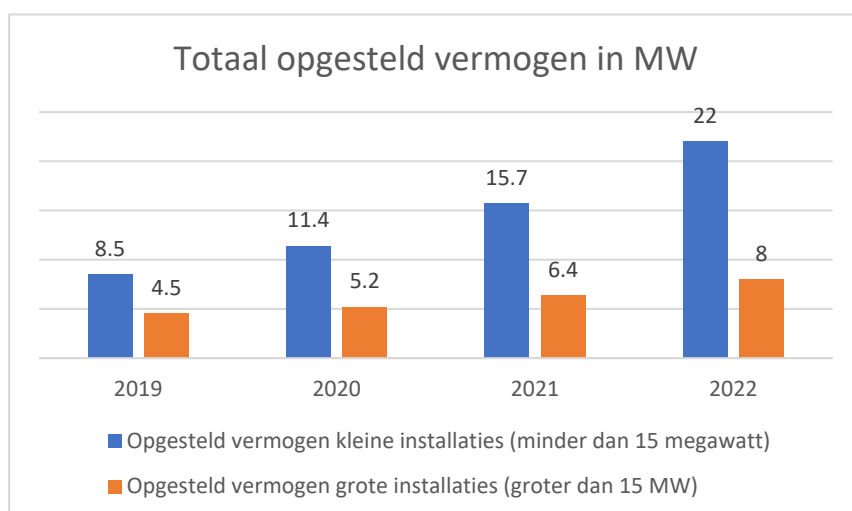
Duurzame energie = opgewekt door zon, wind, biomassa, aardwarmte en dus niet met fossiele brandstoffen.



Grafiek 3: Duurzaam elektriciteitsgebruik

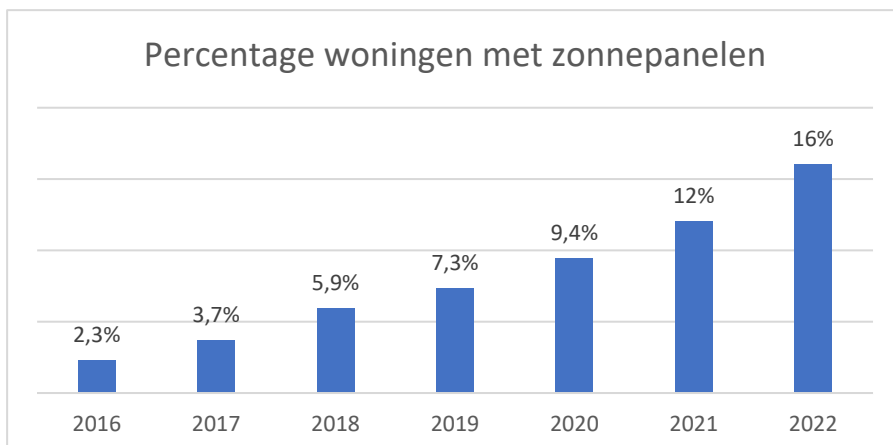
Deze tabel laat zien hoeveel duurzame elektriciteit wordt opgewekt, ten opzichte van het totale elektriciteitsverbruik in Hilversum en Nederland. Qua duurzaam elektriciteitsgebruik scoort Hilversum laag t.o.v. Nederland. De reden is het ontbreken van grootschalige duurzame energiebronnen, als grote zonneparken en windmolens binnen de gemeentegrenzen. Hilversum scoort laag t.o.v. Nederland.

Een oplettende lezer zal merken dat alle cijfers anders zijn ten opzichte van wat vorig jaar gerapporteerd is. Voor rapportage op dit onderdeel maakt de gemeente gebruik van landelijk beschikbare gegevens en monitoringsinstrumenten. Het afgelopen jaar heeft RVO op het onderdeel duurzaam energiegebruik meetmethodieken en inschatmethodes veranderd. Deze veranderingen zijn toegepast zijn op de gegevens van de afgelopen 10 jaar. Hierdoor zijn ook de historische percentages duurzaam energiegebruik aangepast.



Grafiek 4: opgesteld vermogen op kleine en grote daken

Een opstelling van 1 megawatt (MW), staat gelijk aan ongeveer 1 GWh aan opgewekte stroom per jaar.

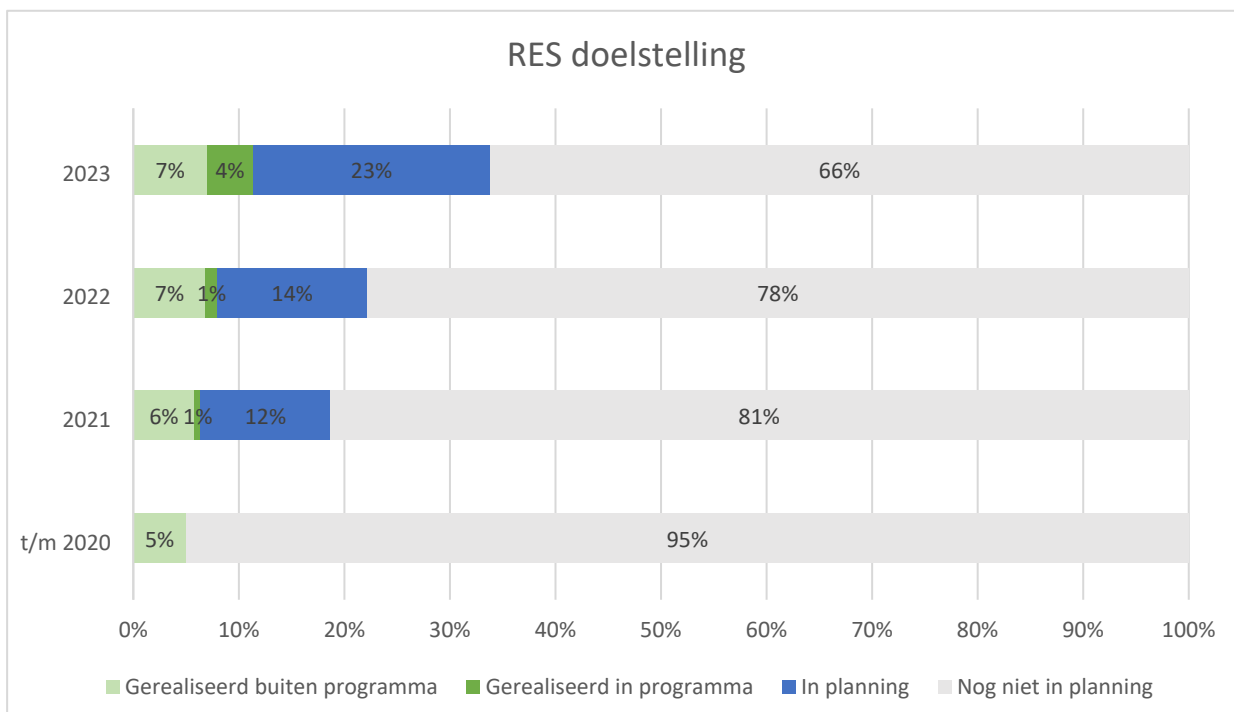


Grafiek 5: percentage Hilversumse woningen met zonnepanelen

De tabel percentage woningen met zonnepanelen geeft de autonome ontwikkeling in Hilversum aan van het aantal woningen dat zonnepanelen heeft. Het programma energietransitie heeft hier geen doelstelling aan verbonden. Eén van de activiteiten is wel de collectieve inkoopactie zonnepanelen, georganiseerd door de energiecoöperaties.

RES programma Hilversum

Het bod van Hilversum voor de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) is het opwekken van 95 GWH extra ten opzichte van 2021. In de RES is de potentie voor zon op grote daken in Hilversum geschat op ongeveer 85 GWh. Dit staat gelijk aan ongeveer 85 Hectare aan zonnepanelen op grote daken. Daarnaast wil Hilversum nog 10 GWH op andere plekken realiseren. Denk aan zon op parkeerplaats, langs infrastructuur of een zoeklocatie zoals het bij het Vliegveld Hilversum.



Grafiek 6: Gerealiseerde opwekprojecten in Hilversum

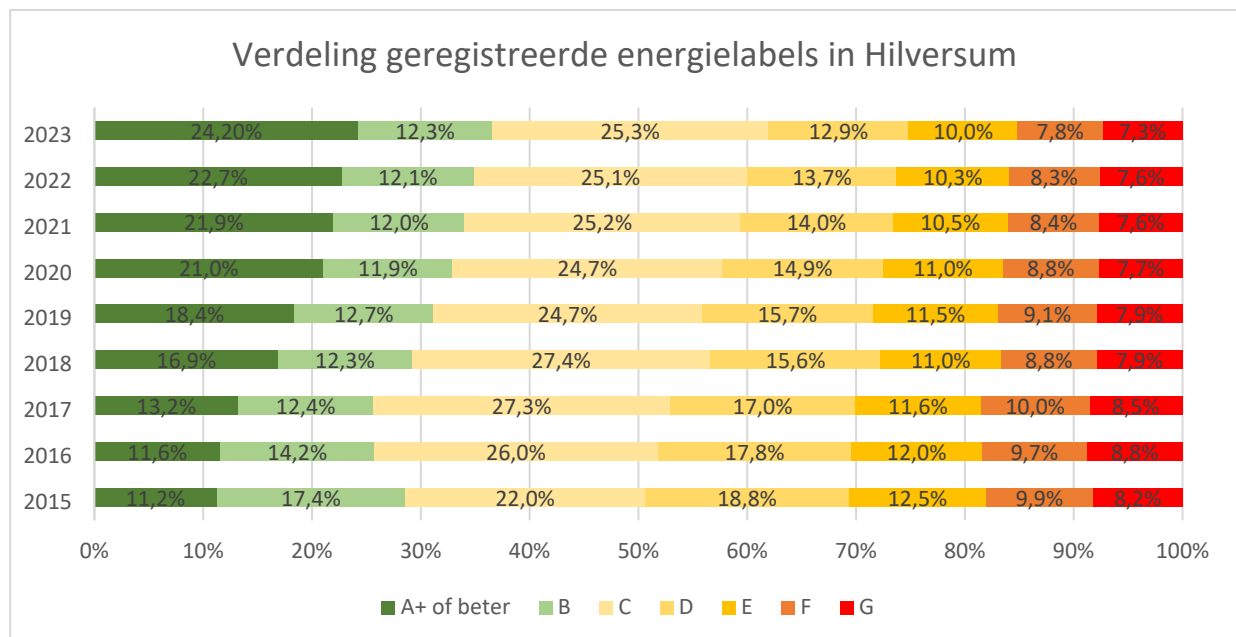
In deze monitor van 2023 is toegevoegd welk percentage van de RES doelstelling buiten de inspanning van het programma wordt gerealiseerd. Dit zijn installaties die bijvoorbeeld al aanwezig waren en meetellen voor de RES, of nu buiten onze inspanningen worden gerealiseerd. Daarvan

geldt dat de cijfers over 2023 nog niet beschikbaar zijn via de landelijke klimaatmonitor. 'In planning' houdt in dat er een concreet project loopt om zonnepanelen te installeren. Dit varieert van een greendealcoach bedrijven met een doelstelling tot een concreet project zoals het vliegveld Hilversum. Van sommige projecten in planning is het resultaat nog niet goed na te meten. Advisering bij een bedrijf kan een aantal jaar later pas tot zonnepanelen leiden, bijvoorbeeld omdat dat beter past bij de planning voor onderhoud van het dak. Ook projecten voor zonnenvelden hebben een lange doorlooptijd van soms een aantal jaar. Hierdoor lopen de gerealiseerde resultaten achter op de planning. In 2023 is er ongeveer 3 GWH extra geïnstalleerd ten opzichte van 2022. Deze resultaten zijn voornamelijk behaald op grote daken van bedrijven door inspanningen van de greendealcoach en de actieve ondernemersvereniging Zuid-West. De projecten in planning zijn ook flink toegenomen door de green deal met ondernemersvereniging Zuid-West.

2. Energie Besparen

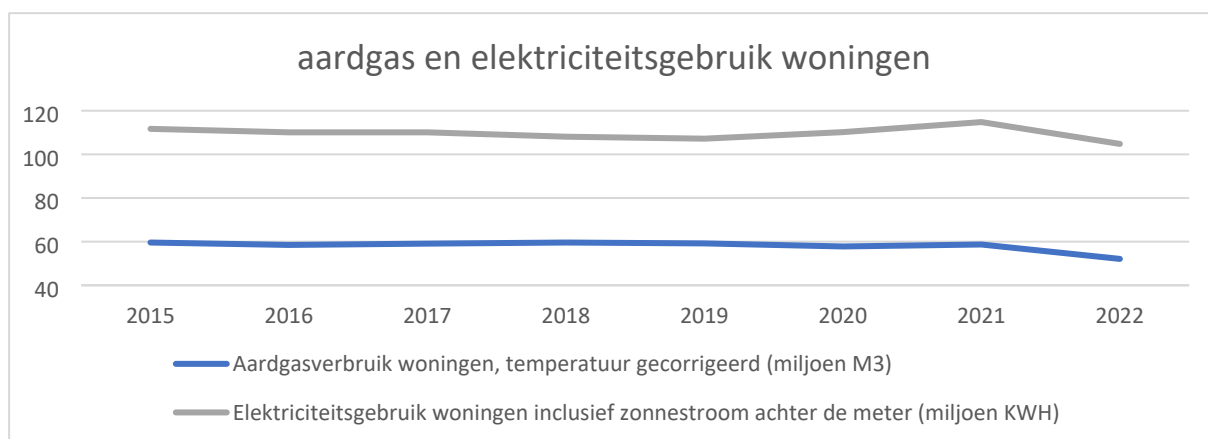
2.1 Algemeen

In 2023 heeft 62% van de Hilversumse woningen een energielabel geregistreerd. In 2015 was dit 27%. Bij de registratie van energielabels wordt geen onderscheid gemaakt in de eigendomsstructuur van een woning: huur en koop zijn niet onderscheiden. Het gaat om het gebouw. Opvallend is dat het aandeel label A en B woningen harder groeit dan het aandeel EFG-labels afnemen. Dit doet vermoeden dat het makkelijker is om een label C of D woningen te upgraden naar een A of B label dan een EFG label te upgraden naar label D of C. [Dashboard Energietransitie 2023.docx](#)



Grafiek 7: verdeling energie labels in Hilversum

Over een langere periode gezien neemt het aardgasverbruik van de woningen af. Van 2021 naar 2022 is zelfs een afname van 11% waarneembaar. Het is bekend dat door de stijgende gasprijzen in 2022 mensen bewuster zijn omgegaan met energie. Waar eerder een licht stijging in energiegebruik waarneembaar was door elektrificatie, is dit ten opzichte van 2021 ook met 9% afgenomen. De verklaring hiervoor is dat bij zonnepanelen het gebruik achter de meter wordt geschat op 40%. De elektra die niet wordt teruggekeerd aan het net, kan het CBS niet zien of uitlezen. Het kan zijn dat achter de meter meer is gebruikt, en de schatting van 40% inmiddels niet meer klopt.



Grafiek 8: aardgas & elektriciteitsgebruik woningen

2.2 Programma & opgave

Bij het opstellen van deze monitor, waren er ongeveer 32.500 woningen in Hilversum met energielabel C of slechter, van zowel particuliere eigenaren als woningbouwcorporaties. Nu in 2023 hebben naar schatting 27.500 woningen een label C of slechter. Het doel tot 2028 is al deze woningen te bereiken met een laagdrempelig advies over gedrag en kleine energiebesparende maatregelen (huurders) en grotere isolatiemaatregelen (koopwoningen). Er zijn 24.500 particuliere woningen met label C of slechter. Deze woningeigenaren proberen te verleiden grotere maatregelen, zoals isolatie of dubbel glas te nemen. Dit doen we door hen te adviseren over woningverduurzaming, maar ook de financiële middelen te bieden in de vorm van een gunstige duurzaam wonen lening en sinds 2023 ook subsidies vanuit het Hilversums isolatie programma.

Catgorie	Totaal te bereiken *	Totaal aantal bereikt	% bereikt tot nu toe**	2021		2022		2023	
				Doel	Bereikt	Doel	Bereikt	Doel	Bereikt
woningen*	32.500	10499	24%	3050	1884	4750	5521	3350	2809
Bedrijven*	13.580	66	0,49%	16	16	16	31	16	19
Maatregelen woningen	27.500	440	2%	80	47	130	100	580	293
Maatwerkadviezen EDB	4900	105	2%	0	0	50	5	100	76
Maatwerkadviezen VvE	956	36	4%	0	0	10	12	15	24
Buurtinitiatieven***									6

Tabel 2: Bereik programma energietransitie, peildatum 1 november 2023.

* Voor woningen hebben we het geschat aantal woningen met label C of slechter opgenomen als doel. Voor bedrijven hebben we het totaal aantal bedrijven opgenomen. Dit is veel meer dan noodzakelijkerwijs verduurzaamd moet worden, omdat er bijvoorbeeld ook bedrijven aan huis worden meegeteld. Van de bedrijven die aan de label C verplichting moeten voldoen, voldoet 95% in Hilversum.

** Met 'bereikt' bedoelen we dat er laagdrempelig contact is geweest. Dit kan zijn in de vorm van een bon van 70 euro om te verduurzamen, een energiecoachgesprek, een warmtescan rapport uitgevoerd, een persoonlijk advies van het energieloket (nu duurzaam bouwloket). Unieke woningen kunnen niet geteld worden. Hierdoor kan er dubbeltelling in deze cijfers voorkomen.

***Nieuw toegevoegd; 'Buurtinitiatieven'. In 2023 is de buurtaanpak gewijzigd. Van het grootschalig versturen van brieven gaan we gericht in gesprek met actieve bewoners of straten die gezamenlijk iets willen organiseren. Dit kan zijn een lokale duurzame huizenroute, straatgesprekken of een informatieavond verzorgd door de gemeente, energiedienstenbedrijf en de energiecoöperaties. We spelen gericht in op de vraag en helpen inwoners waar dat kan en mogelijk is. Dit heeft dit jaar tot 6 van dat soort mini-initiatieven geleid. Vanaf nu zullen we het aantal (bij de gemeente bekende) buurtinitiatieven rapporteren in de jaarlijkse monitor.

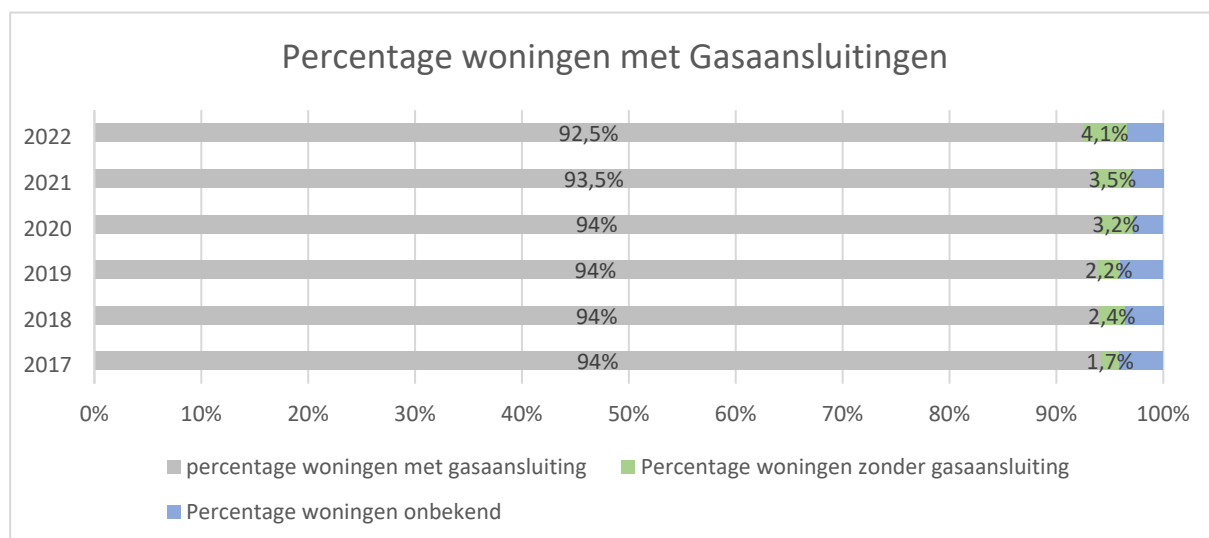
Aandachtspunt voor tabel 2 is dat het jaar 2023 nog niet is afgelopen. Dit betekent dat sommige maatregelen nog uitgevoerd moeten worden, danwel nog bezig zijn. Het aantal uitgegeven HIP subsidies (valt onder Maatregelen woningen) is momenteel lager dan het gestelde doel. Dit komt deels doordat nog niet alle subsidies beoordeeld en verstrekt zijn ten tijde van het opstellen van deze monitor. Daarnaast komen er wekelijks aanvragen binnen. Het EDB heeft tot het einde van het jaar maatwerkadviezen in de planning staan. Naar verwachting gaan ze het doel van 100 maatwerkadviezen in 2023 ruimschoots halen. Volgend jaar hopen we hiervan de conversie te kunnen rapporteren in hoofdstuk 3 'van het aardgas' af.

De landelijke RRE en RREW regelingen hebben geen vervolg gekregen. Vanaf 2023 worden deze cijfers niet meer meegerekend voor 'besparen'. Dit waren projecten waarbij op een snelle en eenvoudige manier vouchers ter waarde van 70 euro voor energiebesparende maatregelen moesten worden uitgedeeld met middelen vanuit de rijksoverheid. De doelstellingen voor het aantal te bereiken woningen lag daarom in 2022 hoger dan nu. De cijfers die nu meetellen gaan over het bereiken van woningen met energiearmoede of persoonlijk advies en subsidie vanuit het HIP. Persoonlijk advies en hulp is tijdrovender, maar hebben naar verwachting ook meer impact. De doelen op het aantal te bereiken woningen liggen daarom lager dan ten tijde van het RREW project.

3. Van het aardgas af

3.1 Algemeen

In 2022 is het percentage woningen met een aardgasaansluiting gedaald met 1%. Gerelateerd aan het werkelijk aantal woningen in Hilversum én rekening houdend komt dit in absolute aantallen uit op 430 extra woningen die in 2022 geen aardgasaansluiting meer hadden.



Grafiek 10: percentage woningen met aardgasaansluiting

3.2 Programma

Concreet op de planning staat om in Proeftuin Aardgasvrije Wijk (PAW) de meest 623 woningen voor 2028 van het aardgas af te halen. Voor de rest van Hilversum zijn we in 2022 begonnen met de wijkaanpak. Hierin hebben we gezien dat ondanks de stijging van de energietarieven het toch lastig is woningeigenaren aan te zetten tot actie. We organiseren in gezamenlijkheid met het energiedienstenbedrijf en de energiecoöperaties activiteiten om woningeigenaren hier wel toe aan te zetten.

In 2023 is met aanvullende middelen van het Rijk een Hilversums Isolatie Programma opgezet, waarmee we naast het ontzorgingsaanbod ook een financiële tegemoetkoming aan woningeigenaren kunnen bieden. Het doel is om jaarlijks met het Hilversums Isolatie Programma en de wijkaanpak gezamenlijk tenminste 900 woningeneigenaren aan te zetten tot het nemen van één tot meerdere isolatiestappen en jaarlijks 50 woningen aardgasvrij te maken. In tabel 3 is alleen het aantal woningen opgenomen dat van het aardgas af is. Het aantal woningen dat isolatiestappen heeft gezet is opgenomen in hoofdstuk 3 'energie besparen'.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Doel/prognose	0	35	218	272	338	420
gepland	0	29	70	80		
behaald	0	1	23			
% behaald/gepland		1	33%			
% van doel/prognose		2,9%	11%			

Tabel 3: Aantal woningen van het aardgas af door activiteiten van het programma energietransitie

4. Communicatie

4.1 Algemeen

De cijfers over de bekendheid met de duurzaam wonen lening en het energieloket over 2023 zijn nog niet bekend. Deze cijfers worden gemeten met de Hilversum Monitor. Deze wordt altijd in het eerste kwartaal van het volgende jaar verstuurd en ingevuld door de Hilversummers.

	2021		2022		2023	
% Hilversummers bekend met	Doel	Bereikt	Doel	Bereikt	Doel	Bereikt*
Duurzaam Wonen Lening		38%	40%	40%	50%	
Energieloket (duurzaam bouwloket)		0%	40%	38%	50%	
Energiecoaches		0%	25%	n.n.b.*	30%	

Tabel 4 Algemene bekendheid met producten en diensten van de gemeente Hilversum op het gebied van energietransitie

4.2 Verbeteren klantreis en vindbaarheid energieloket

Het team communicatieteam dat werkt aan de energietransitie is uitgebreid in 2023. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. In tabel 5 staan voor 2023 alleen de bekende gegevens tot en met Q3 van 2023 gerapporteerd. In deze cijfers is al een stijging van 29% het aantal pagina bezoeken van het gemeentelijk energieloket waar te nemen. Het aantal unieke bezoekers is met 23% gestegen. We verwachten dat dit verband houdt met de campagnes die gevoerd zijn, zoals de 'HIP in de zomer' campagne. De doelstelling voor 20% groei ten opzichte van het jaar ervoor, zijn daarmee behaald.

Energieloket	Doel toename	Pagina bezoeken	Unieke bezoekers	toe/afname paginabezoekers t.o.v jaar ervoor	toe/afname unieke bezoekers t.o.v. jaar ervoor
2021	0	4474	n.n.b.		
2022	20%	4449	2890	-0,56%	
2023	20%	5759	3545	+29%	+23%
2024					
2025					
2026					
2027					
2028					

Tabel 5 Aantal paginabezoeken en unieke bezoeken van het gemeentelijk energieloket